

Taboꝛ

BOG

NAROD

DOMOVINA

1978

EL FORTIN

Št. 3

TABOR je glasilo Združenih slovenskih protikomunistov ● TABOR je last in vestnik Tabora SPB ● Mnenje Tabora SPB predstavljajo članki, ki so podpisani od glavnega odbora ● Izdaja ga konzorcij. Predsednik inž. Anton Matičič ● Urejuje in odgovarja uredniški odbor glasila: za lastništvo Ivan Korošec, upravnik Božo Šušteršič.

TABOR is the voice of the Confederation of the United Slovene Anticommunists.

TABOR es el órgano de la Confederación de los Anticomunistas Eslovenos Unidos ● Director: Ing. Antonio Matičič, Ramón L. Falcón 4158, Bs. Aires, Argentina.

Imprenta: Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina, T. E. 33-7213.

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 1.404.235

Naročnina: Argentina 2.000.— pesov; Južna Amerika 4.— dolarjev; Evropa — Avstralija 6.— dolarjev; ZDA in Kanada 7.— dolarjev (zračno paketi). Letalska naročnina za vse države: 10.— dolarjev.

Naročila, reklamacije, nakazila, dopise in ostalo pošto pošiljajte na naslov: inž. Anton Matičič, Igualdad 1110, 1655, J. L. Suárez — Bs. As., Argentina, Telefon: 766-7513.

NAŠA NASLOVNA SLIKA

še topel je bil top, ko so ga hrabri domobranski udarniki v naskoku zalepili komunistični drhali v dnini Stalinove mednarodne zarote. Poslej je v večjih rokah domobranskih bojevnikov preganjal krvave zločince, ki niso našli varnega skrivališča pred dičnimi bojevniki za Boga — Narod — Domovino, dokler jim mednarodno kramarstvo ni pomagalo, da so lahko v množični bratomor razoroženih potopili svojo strahopetnost.

PORAVNAJTE NAROČNINO!

Svobodni sveta,
zdužite se!
Za Boga,
Narod, Domovino!

Marzo 1978

BUENOS AIRES

Marec 1978

UNA PAGINA NEGRA DEL PARAISO ROJO

LA RAZON — Buenos Aires, 21 - 2 - 1978

LONDRES (Latin-Reuter) — Soldados británicos amontonaron a punta de bayoneta a soviéticos prisioneros de guerra en vagones de ganado y los enviaron a un futuro incierto en la Rusia stalinista, terminando muchos de ellos en campamentos de trabajo siberianos o frente a pelotones de fusilamiento. Esta es la estremecedora imagen que campea en todo el libro "Víctimas de Yalta", del conde Nikolai Tolstoy, que acaba de ser publicado en esta ciudad. Tolstoy, familiar del famoso novelista León Tolstoy, narra los acontecimientos que condujeron a la repatriación forzada de más de 2 millones de personas, basándose en documentos oficiales recientemente dados a publicidad por primera vez. Hacia 1945, casi 6 millones de ciudadanos soviéticos se encontraban retenidos en Alemania, más de la mitad de ellos en territorios conquistados por los aliados occidentales. Algunos eran combatientes anticomunistas que vestían uniforme alemán, otros eran prisioneros de guerra, y otros habían sido traídos a Alemania por los nazis como mano de obra esclava. En cumplimiento de un pacto secreto entre el secretario británico de Relaciones Exteriores, Anthony Eden, y su colega soviético, Vyacheslav Molotov, en Moscú en 1944 —y confirmado por Churchill y Stalin en Yalta al año siguiente—, los rusos debían ser devueltos a la Unión Soviética, por la fuerza si fuera necesario. La actitud de Stalin hacia los prisioneros había sido clara desde el comienzo de la guerra: todo ciudadano soviético que se dejara capturar sería considerado traidor a la patria. Primero Moscú negó que hubiera rusos vistiendo el uniforme alemán. Después, cuando afianzó el temor de que pudiera estar formándose un ejército de rusos anticomunistas, Stalin exigió la repatriación. Tolstoy aduce que Eden nunca debió sentirse obligado a aceptar esas demandas de repatriación y que los británicos incluso se excedieron en el cumplimiento de lo pactado con Stalin en Yalta, aparentemente en un intento por promover buenas relaciones con los soviéticos. El Foreign Office británico, señala Tolstoy, consideró el acce-

der a la repatriación de los rusos como un sacrificio necesario en aras de vitales necesidades diplomáticas. Eden y sus asesores consideraron también que el devolver a los soviéticos prisioneros en Alemania les aseguraría el retorno de soldados británicos prisioneros en sectores de Alemania y en la Polonia ocupados por los rusos. Pero, destaca Tolstoy, jamás existió peligro alguno de que los prisioneros de guerra británicos fueran maltratados por el ejército rojo. Los norteamericanos, consigna Tolstoy, adoptaron una posición mucho más firme acerca de las demandas soviéticas de que se le devolvieran los prisioneros de guerra rusos y sin embargo en ningún momento el Kremlin consideró adoptar medidas contra los soldados norteamericanos liberados. Tolstoy sugiere que la posición británica quizás haya sido dictada por la ingenua admiración que Eden sentía por Stalin.

Entre los capturados por los aliados occidentales se contaban centenares de miles de no rusos (polacos, estonios y lituanos), quienes por la fuerza de las circunstancias se vieron compulsivamente convertidos en ciudadanos rusos. Peor, según el pacto de Yalta, también ellos debían ser repatriados. Sin embargo, según Tolstoy, las autoridades británicas excedieron las disposiciones del tratado al repatriar a gente que ni siquiera era nominalmente soviética, tales como los miles de cosacos de Austria, muchos de los cuales eran oficialmente apátridas. Entre los llevados a la fuerza a Rusia se contaban generales distinguidos, a quienes los británicos habían acordado anteriormente condecoraciones por su valentía en la lucha contra los nazis. Tolstoy pone de relieve el aparentemente inhumano celo con que los británicos encararon la cuestión de la repatriación, a diferencia de los norteamericanos. El secretario de Estado norteamericano, Cordell Hull, "simplemente expresó el deseo de efectuar los arreglos para el retorno de los rusos que demostraran ser ciudadanos soviéticos y que desearan ser repatriados. En cambio los británicos pidieron al embajador ruso, Gousev (enviado soviético en Londres); que les informara sobre los deseos del Kremlin con respecto a todos los prisioneros que actualmente o anteriormente tuvieran ciudadanía soviética", escribe Tolstoy. Basándose en testimonios de oficiales desertores de Smersh, el ex Servicio Soviético de Contraespionaje, Tolstoy traza un tético panorama del destino corrido por los rusos repatriados a la Unión Soviética. Una quinta parte, estima el autor, fue ejecutada inmediatamente, muchos tan pronto cruzaron la frontera soviética. Más de la mitad terminó en campamento de trabajo o fueron desterrados a Siberia, estima Tolstoy. Los británicos sabían perfectamente la probable suerte que esperaba a los rusos repatriados. Oficiales británicos que transportaron a algunos de ellos hasta Odessa recordaron que después que sus azorados pasajeros eran entregados se los amontonaba en edificios de la zona del puerto. Minutos después, recuerdan los oficiales, se escuchaban ráfagas de disparos con los que se ejecutaba a los repatriados. Otro oficial que estuvo a cargo del examen de los prisioneros relató a Tolstoy: "La mayoría de ellos expresaron que preferían morir a ser devueltos a la Unión Soviética e incluso algunos rogaron a los británicos

que los mataran allí mismo en lugar de entregarlos al Kremlin. Jamás vi tanto dolor humano ni tanta desesperación", añadió el oficial. Algunos oficiales se sintieron tan conmovidos por los padecimientos que aguardaban a los repatriados que ayudaron a todos los que pudieron a evitar ser clasificados como ciudadanos soviéticos. Importantes oficiales, como el mariscal de campo Alexander, se mostraron pasmados por las repatriaciones forzosas. Pero el Foreign Office se mostró bastante más duro que los militares acerca de la "necesidad fundamental" de repatriar a los prisioneros rusos, afirma Tolstoy. "No podemos permitirnos el lujo de ser sentimentales en este asunto", habría declarado Eden, según el autor del libro. Si bien la mayoría de los rusos sabían lo que les pasaría cuando regresaran a la Unión Soviética, otros parecían simplemente pasmados o atónitos, Tolstoy cita el ejemplo de dos individuos aparentemente rusos —aunque de facciones orientales— capturados en Francia. Finalmente fueron identificados como tibetanos. "Se habían extraviado con sus rebaños de ovejas e ingresado a territorio soviético durante la guerra. Fueron reclutados e incorporados al ejército como integrantes de un destacamento de trabajos, siendo luego capturados por los alemanes. Sus nuevos amos los enviaron a trabajar en el norte de África y posteriormente los incorporaron a una unidad combatiente en Francia. Durante todo ese tiempo —anota Tolstoy— no pudieron hablar con nadie, salvo entre ellos, ya que sólo hablaban tibetano". Por una celosa aplicación de lo pactado con Stalin, también ellos fueron devueltos a la Unión Soviética, "víctimas de Yalta", destaca el autor

ČRNA STRAN RDEČEGA RAJA

("La Razón", Bs. Aires, 21 - 2 - 1978)

LONDON (Latin - Reuter) — Britanski vojaki so z nasajenimi bajoneti strpali sovjetske vojne ujetnike v živinske vagone in jih poslali v negotovo bodočnost v stalinistično Sovjetsko zvezo. Mnogi od njih so končali ali v delovnih taboriščih v Sibiriji ali pa so bili postreljeni. To je pretresljiva slika, ki preveja vso knjigo „Žrtve Jalte“, ki jo je napisal grof Nikolaj Tolstoj in ki je pravkar izšla v tem mestu. Tolstoj, sorodnik znanega pisatelja Leva Tolstoja, opisuje dogodke, ki so privedli do prisilne repatriacije več kot 2 milijonov ljudi. Uradni, nedavno objavljeni dokumenti so mu služili kot baza njegove knjige. Proti koncu vojne v Evropi je bilo v Nemčiji skoro 6 milijonov sovjetskih državljanov, od teh jih je bilo več kot polovica na o emltu, zasedenem po zapadnih zaveznikih. Nekateri so bili protikomunistični boreci v nemških uniformah, drugi so bili vojni ujetniki, poleg teh so pa še bili oni, kateri so nacisti pripeljali v Nemčijo kot sužensko delovno moč. Kot posledica ta'ne pogodbe med britanskim zunanjim ministrom, Anthony

Edenom in njegovim sovjetskim tovarišem, Vjačeslavom Molotovim, v Moskvi leta 1944 — in potrjenim od Churchilla in Stalina naslednjega leta v Jalti —, so morali biti sovjetski državljani vrnjeni v Sovjetsko zvezo; v slučaju potrebe, tudi s silo. Stalin je bil do ujetnikov jasen že od samega začetka vojne: vsak sovjetski državljani, ki se da ujeti, bo smatran za izdajalca domovine. Sprva je Moskva zanikala, da bi sovjetski državljani nosili nemške uniforme. Pozneje, ko se je potrdil strah, da se formira ruska protikomunistična armada, je Stalin zahteval vračanje. Tolstoj ugotavlja, da se Eden ne bi nikdar smel čutiti obvezanega sprejeti teh zahtev repatriacije ter da so Angleži šli predaleč v izpolnjevanju pogodbe s Stalinom v Jalti; vse to samo v poskusu, da bi dosegli s Sovjeti dobre odnose. Tolstoj pravi, da je Foreign Office (angl. zunanje ministrstvo — op. prev.) smatral, da je pristanek na vračanje Rusov potrebna žrtev, da se dosežejo dobri diplomatski odnosi. Eden in njegovi svetovalci so tudi mislili, da bo vračanje sovjetskih vojnih ujetnikov v Nemčiji zagotovilo povratek britanskih vojakov ujetnikov iz predelov Nemčije in Poljske, ki so jih imeli zasedene Sovjeti. Toda, poudarja Tolstoj, nikdar ni bilo nobene nevarnosti, da bi rdeča armada slabo ravnala z angleškimi vojnimi ujetniki. Amerikanci, piše Tolstoj, so zavzeli mnogo bolj odločno stališče glede sovjetskih zahtev, da bi jim vračali vojne ujetnike, vključno temu v nobenem trenutku ni Kremelj mislil podvzeti mer proti osvobojenim ameriškim vojakom. Tolstoj misli, da je bila britanska pozicija morda bolj posledica občudovanja, ki ga je Eden gojil napram Stalinu.

Med ujetniki zapadnih zaveznikov je bilo na stotine ne-rusov (Poljakov, Estoncev in Litvancev), kateri so se po sili prilik spremenili v sovjetske državljane. Po Jaltski pogodbi so tudi oni morali biti vrnjeni. Sicer so pa britanske oblasti, po Tolstoju, prekosile določbe pogodbe in vrnile ljudi, ki niso niti nominalno bili sovjetski državljani, kot na primer tisoči avstrijskih kozakov, od katerih so mnogi uradno bili brez državljanstva. Med nasilno vrnjenimi v SZ so bili ugledni generali, katerim so poprej britanci podeli li odlikovanja za hrabrost v boju proti nacistom. V razliko od Amerikancev, Tolstoj prikaže skoro nečloveško natančnost s katero so britanci izvajali vračanje. „Ameriški zunanji minister Cordell Hull je izrazil željo pripraviti vračanje onih, kateri bi dokazali svoje sovjetsko državljanstvo in bi se hoteli vrniti. Nasprotno so pa Angleži prosili sovjetskega poslanika Guseva (sovjetski odpravnik v Londonu), naj sporoči želje Kremelja v zvezi z vsemi ujetniki, ki imajo sedaj ali pa so imeli poprej, sovjetsko državljanstvo,“ piše Tolstoj. Na podlagi pričevanj pobeglih častnikov Smersh-a, bivše sovjetske obveščevalne službe, opisuje Tolstoj presunljivo sliko usode, ki je zadela vračance v Sovjetsko zvezo. Petina, ceni avtor, je bila takoj pobita, mnogi kar ob prehodu sovjetske meje. Preko polovice jih je končalo v delovnih taboriščih ali pa so bili izgnani v Sibirijo, pravi Tolstoj. Angleži so točno poznali verjetno usodo, ki je čakala vrnjence. Angleški častniki, ki so prevržali nekatere od teh do Odese, se spominjajo, da potem, ko so svoje

razburjene potnike izročili, so te strpali v poslopja v pristanišču. Nekaj minut pozneje so se slišali rafali strojnic, s katerimi so pobijali vrnjence. Drug častnik, ki je pregledoval ujetnike, je povedal Tolstoju: „Večina njih se je izkazala, da rajši umrjejo, kot da bi bili vrnjeni v Sovjetsko zvezo in nekateri so celo prosili britance, naj jih na mestu pobijejo, kot pa da jih predaju Kremlju. Nikdar nisem videl tolike človeške bolečine, niti toliko obupa“, je dodal častnik. Trpljenje, ki je repatriirance čakalo, je presunilo nekatere častnike, da so pomagali vsem onim, kateri so le mogli preprečiti, da bi bili klasificirani kot sovjetski državljani. Važni častniki, kot maršal Alexander, so bili presunjeni radi prisilnih predaj. Toda Foreign Office se je izkazal mnogo bolj trd, kot pa vojaki z ozirom na „temeljno potrebo“ predaje sovjetskih ujetnikov, zatrjuje Tolstoj, „Ne moremo si privoščiti luksuza, da bi bili sentimentalni v tej stvari“, naj bi, po avtorju knjige, rekel Eden. Čeprav je večina vedela, kaj jih čaka pri povratku v Sovjetsko zvezo, so le nekateri izgledali prestrašeni. Tolstoj navaja primer dveh, na videz sovjetskih državljanov vzhodnjaškega izgleda, zajetih v Franciji, ki sta končno bila identificirana kot Tibetanca. „S svojima čredama ovac sta zašla in prestopila med vojno na sovjetsko ozemlje. Vključili so ju v oddelke za delo v vojski. Pozneje so ju Nemci ujeli. Njuni novi gospodarji so ju poslali na delo v Severno Afriko, nato pa vključili v borbeni odred v Franciji. Ves ta čas — pripomni Tolstoj — nista mogla z nikomer govoriti, razen med seboj, ker sta obvladala samo tibetanščino“. Vsled natančnega izvajanja pogodbe s Stalinom, sta bila tudi ta dva predana sovjetom; „žrtvi Jalte“, poudari avtor.

10. februarja 1978 nas je v Buenos Airesu za vedno zapustila

ga. Olga Rupnik

vdova po gen. Leonu Rupniku, ustanovitelju Slov. domobranstva.

Blaga gospa Olga je zopet združena z našim nepozabnim generalom in mrtvimi junaki

TABOR ZDSPB

✦ OLGA RUPNIK

V zastopstvu TABORA se je pesnik Adolf Škrjanec ob odprtem grobu poslovil od ge. Olge Rupnikove s sledečimi zbranimi besedami. — Op. ured.

TABOR, ki je zadnja trdnjava slovenske bitnosti in svobode; ki je poslednja utrdba slovenskega ponosa in časti, prihaja na ta grob junaške žene dveh rodov, a enega samega srca, ene same enobitne plemenitosti.

Preživeli domobranski borci stojimo s ponosno žalostjo ob tem grobu in prosimo v večnost, naj se izpolnijo klici psalmista: „Sodi me, o Bog, in razsodi mojo pravdo zoper nesveto ljudstvo; zlobnega in zvičajnega človeka me reši!“ Kajti vesoljstvo in večnost sta posegli v prostor in čas: *gospa Olga Rupnik je umrla.*

V svobodo tuje zemlje polagamo njeno telo. Plemkinja Rusije in pastorka Slovenije, junaška žena dveh narodov in preganjana žrtev dveh revolucij, je prešla v neomejeno prostost smrti in našla svojo zadnjo pravičnost daleč od svojih sanjanih zemlj/: daleč od rodne Rusije, ki ji je vdihnila dušo, daleč od živete Slovenije, ki ji je napolnila srce. A z vsem dostojanstvom plemstva, z vso častjo žene generala in junaka, je umrla v ponižnem sijaju človeške in človečanske svobode. Kajti ni bila plemenita samo po rodu, ampak predvsem po usovršeni plemenitosti duše; ni bila žena generala in junaka samo po zakonski zvezi in bivanju, ampak po doživetih poštenosti srca. Žena dovršene duše, žena dograjenega srca; žena dveh narodov in dveh preganjanj, gospa Olga Rupnikova, je umrla v vsem dostojanstvu in Siju Svobode. Odšla je v svoj večni mir, v tisti mir, ki ji ga svet ni mogel dati, kajti svobodna srca lahko umiri in uteši samo večna in neskončna svoboda smrti.

Ko preživeli domobranci prosimo Boga, naj da tej veliki ženi svoje plačilo, prosimo tudi pokojno Olgo Rupnikovo, naj iz onostranstva čuva in ohranja naše poslednje slovenske trdnjave.

Plemenita, junaška žena, gospa Olga: domobranci ostajamo zvesti do tistega dne, ko se bomo tudi mi sešli z generalom Leonom, Vašim možem; s polkovnikom Vuletom, Vašim sinom; z vsemi tisoči mrtvih in pobitih slo-

venskih vojakov, da znova sestavimo poslednjo slovensko četo za večno svobodo!

Počivajte v Bogu, draga gospa Olga!

Lina Matičič

PRVA SLOVENSKA DAMA – Z BOGOM!

Ko sem tu in tam bila na obisku na domu dr. Stanka Kocipra, kjer je tudi živel pokojna gospa Olga Rupnikova, — sem se zgrozila in užalostila, čeprav tega nisem pokazala. Saj je v tem sicer prijetnem domu toliko gorja, da ga le oni prenašajo junaško, brez godrnjanja... Hčerka pokojne gospe Olge, Kisa, je že več let težka bolnica v postelji; v bolezni in priklenjena na posteljo je takorekoč preležala svojo mladost... Gospa Olga z mavcem na roki..., obe nogi pa zatečeni kot stebri, se je ob zidu premikala po hiši... Pa je bilo vzdušje le nekam veselo udano... Kar veselo je postalo... in še smejali smo se... —

Toda, ko sem se vračala domov — ni me sram povedati —, sem se zjokala in se spraševala: Kako...? — Zakaj...? — Ali je mogoče...? —

Ob srečanju pa sem videla veselje tudi v očeh gospe Olge...

— Pridite še, so bile njene zadnje besede.

Jaz pa sem slutila, da to ubogo, trpljenja in gorja polno življenje počasi ugaša...

— Ali Vas kdo obišče? Pride...?

— Saj veste... V naši bližini je le malo Slovencev. Le družina Božota Starihe. Ti pa prihajajo vsi...

Božota sem potem videla ob krsti in tudi na pogrebu... utrujenega... s solznimi očmi... —

Naša prva dama, mirna, plemenita gospa Olga je odšla za vedno...

Ko smo se zbirali k pogrebu, sem mislila, da bodo prišle trume Slovencev... z vseh strani... od blizu in daleč, da hvaležno pospremijo in izkažejo poslednjo čast tej — veliki ženi. — Pa, žal, ni bilo tako... —

Kje je ostala slovenska hvaležnost? Kam je splahnela slovenska zvestoba?

Pogreb naše prve dame v najtežjem obdobju slovenske zgodovine bi moral biti romanje Slovencev! Bili bi na dveh pogrebih; tudi na pogrebu ubitega generala — vodnika skozi strašno noč naše največje nesreče... —

Tako pa smo celo pozabili, da je ob odhodu iz Slovenije Vule, ki ga je ona odgojila, zaščitil prehod čez Ljubelj in očistil most preko Drave, da danes še nekje v svetu dorašča rod novih, svobodnih Slovencev... —

So izgovor lahko razdalje, ko že vsi drvimo s svojimi modernimi avtomobili po svobodnih cestah vse Južne Amerike? Tudi zvedeli smo žalostno

nevico vsaj večina, če ne vsi; saj so telefoni brneli vso noč... In pogreb je bil v soboto popoldne, ko tudi nihče več ni na delu... —

Ne — ni izgovora!

Da; pogreb naše prve dame bi moral biti slovensko romanje, da bi tako kot skupnost kulturnega naroda pokazali hvaležnost njej in vsem mrtvim iz njene družine..., pa preko njih hvaležnost spominu vseh tisočev našega rodu, ki so na drobčni slovenski zemlji nekoč dali neumrljiv, veliki zgled vesoljnemu človeštvu... —

Draga gospa Olga! Česar Vam ob slovesu ni dal nehvaležni narod, ste zadržno dobili pri Bogu, kjer Vas je pričakal Vaš mož na čelu postrojenih čet svojih domobrancev. Zato mirno spite v tuji zemlji, ki je pomešana s peščico hvaležne slovenske prsti, blagoslovljene z mučeniško krvjo Vašega velikega moža in tisočev njegovemu zgledu zvestih! —

V mojem in v še nekaterih zvestih srcih pa boste ohranili najlepšo mesto hvaležnosti, pred katero se Vam globoko — kot morda nikdar v življenju — klanjam v Večnost...

ZA ZGODOVINO

USODNI DNEVI — USODNI KORAKI

*Dnevnik Stanka Kocipra, adjutanta in osebnega tajnika prezidenta
generala Leona Rupnika
(Nadaljevanje)*

Gral. Rupnik je nato podal strokovno vojaško poročilo o položaju, ki ga je prikazal kot ne brezupnega, če bodo vsi Slovenci, tudi predvsem politiki storili vse, da se narod združi ves in enoten z domobranstvom in bo poslušal in izpolnjeval dana povelja. — Glavne misli: Treba je pred zemljevidom brati nemška vojna poročila — in situacija jasna. — Konec vojne na svetovnih frontah ne pomeni konca naše borbe! Pri nas revolucija, državljanska vojna! — Paziti: medzavezniški dogovori (Teheran, Jalta...) Zato ne staviti vseh upov na prihod zapadnih zaveznikov. Jih ne bo k nam, razen če z našim protikomunističnim odporom (državljanska vojna!) izzovemo intervencijo... „Tem bolj pa je treba misliti na to, kako bomo mi prišli do njih.“ — Sestaviti ekipo, ki bi odšla zaveznikom nasproti, jih poučila o stanju pri nas, poizvedela, kakšno stališče mislijo le-ti zavzeti do nas in našega boja, pa o tem poročala v domovino, kjer bo treba podvzeti temu odgovarjajoče mere. — Operacije v teku... V pokrajini red in mir! — Z združenim in discipliniranim domobranstvom, ki bo poslej še pomnoženo z novo, že odo-

breno mobilizacijo, bo v skrajnem slučaju umik možen čez Gorenjsko in stik z AA tam, ker smo na Primorskem odrezani. Fronta je postavljena tako, da bomo gros prebivalstva z domobranstvom vedno lahko umaknili čez Gorenjsko v naprotje AA. — „Gospodje, ne pozabimo nauka Grčaric in Turjaka! Paziti je samo treba, da z Nemci zvozimo do konca dobro, da ne zapustijo naših črt...“ — Ponovno: pri nas revolucija, državljanska vojna, zato ne veljajo pojmi političnega in vojnega zavezništva na svetovnih frontah! — — „Gospodje! Treba je samo do skrajnosti disciplinirati mase in čustva. Kakor sem že javno povedal, povem tudi tu, da sem odločen ostati z domobranstvom v zaščitnici in sploh na terenu, dokler dogodki ne pokažejo, kakšno povelje bom izdal... Mi imamo na svoji zemlji revolucijo, v kateri je naš sovražnik mednarodni komunizem in bo ostal naš neprijatelj tudi po koncu vojne... Samo v tej luči moramo posmatrati naš položaj in na tej osnovi izdelovati naše plane...“

Ko je general podal to strokovno in z dejstvi utemeljeno poročilo, so politiki takoj začutili, da lahko preidejo v akcijo, ker so se po generalovem poročilu čutili varne; — vse je preskrbljeno za varnost!

Zato se je razgovor nadaljeval v sledečem redu.

(Sledi.)

TAKO NE...!

Ko smo se v tistih dneh leta 1964 na Niagari odločili za reorganizacijo naše Zveze in ji dodali oznako „Tabor“, si pač nismo predstavljali, da smo s tem nekako simbolično nakazali tudi bodočo usodo svoje organizacije. Resnica je namreč, da smo vse od tistih dni pravi oblegani tabor, ter da smo izza zidov medsebojne povezanosti, prijateljstva in zvestobe mrtvim bratom prisiljeni odbijati napad za napadom z ene in druge strani; največ pač od tistih ljudi, ki se smatrajo za „izvoljene in maziljene“ vodnike našega naroda, če že ne doma, pa vsaj tistega, ki se je leta 1945 zatekel v tujino.

Dokler je šlo samo za obtožbe, napade in očitke, ki so imeli nekaj smisla vsaj v tem, da so izhajali iz osebne nadutosti, domišljavosti ali enostavnega zmotnega mišljenja ljudi, ki so jih izgovarjali, nas to ni motilo. Težje je bilo, ko so se ti napadi spremenili v natolcevanja in je na nas pričela deževati gnojnica najrazličnejših zvrsti. Kljub temu smo vztrajno molčali; dostikrat, ker ni bilo drugega izhoda. Ti „izlivi“ so namreč bili največkrat tako spretno zasnovani in premišljeni, da bi vsaka reakcija nanje izzvala val „svete jeze“: — proti duhovščini so, narodnim vodnikom odrekali avtoriteto, komunistom se vdinjajo itd. itd. Toda od časa do časa postane ta „burka“ le preveč odurna in ne preostane nam drugega, kot da končno zapišemo: TAKO NE...!

To pot imam v mislih najmočnejši izliv, ki si ga je privoščil — nič več in nič manj kot *dr. Tine Debeljak*, naša nekakšna vrhunska kulturna osebnost, predsednik najvišje kulturne ustanove v zdomstvu in povrh še član tiste čudovite družbe, ki se ponaša z naslovom „*Narodni Odbor za Slovenijo*“. Že to poslednje bi mu moralo narekovati, da ne posega v vsakdanja dogajanja; kaj šele na način, ki si ga je privoščil.

Mohorjeva družba v Celovcu je letos v redni zbirki izdala tudi Mauserjevo povest „*Pomlad v Črepinjeku*“, za katero je *dr. Tine Debeljak* napisal pisateljev življenjepis ali nekakšno „oznako“. Na strani 148 je smatral za potrebno, da se dotakne tudi Mauserjevega neliterarnega, če hočete, političnega življenja ter se je pri tem takole zaletel v našo organizacijo:

Tudi v politiko so ga vabili. „Vsi čutijo, da so sposobni za politiko. To je tisti naš pogubni hudič! Jaz se nočem vpreči. Sem jim povedal... Je pa zame politika najbolj odurna stvar na svetu. Raje bi kulturno kaj naredili! S tem in samo s tem se bomo mi postavili. Vse drugo ima samo dnevno ceno. Mi lahko verjameš...“ (31. 8. 1952).

Pa je vendarle 1964 postal predsednik Protikomunističnih borcev prav zaradi tega, ker je hotel spet spraviti ljudi okrog mesečnikov „*Vestnik*“ in „*Tabor*“. Pa ni uspel. Še celo tako daleč je šel ta spor, da so „*taboriti*“ odslej bojkotirali kupovanje njegovih knjig (25. 9. 1964); da so ga imenovali „*faliranega študenta*“, „*pokvarjenega farja*“ (10. 6. 1965) itd., kar mi je potožil v pismu, toda takoj tudi dodal: „Vedno smo eni in isti ljudje za delo in brce...“ (22. 5. 1964). Tudi ob njegovi smrti so se držali daleč ob strani ob komemoracijah — tudi v Buenos Airesu, dokler se ga ni z lepo besedo spomnil „*neimenovani*“ v „*Taboru*“, najlepše pa predsednik „*Tabora*“ v Kanadi St. Pleško s spominskim govorom („*Vestnik*“ 1977, št. 6).

Predno se lotimo podrobne analize teh trditev doktorja Debeljaka, naj navedemo samo najbolj kričeče primere, kako tudi ta vrhunski kulturnik p svoje obrača dejstva in celo časovne argumente, da tako dobi „*pravilno*“ podobo in jo kot tako sporoči nepoučenemu ali površnemu bralcu.

Mauser se v pismu (najbrž Debeljaku samemu) pritožuje, da so ga „*taboriti*“ imenovali „*faliranega študenta*“, „*pokvarjenega farja*“ (10. 6. 1965) itd... *toda takoj tudi doda*: „Vedno smo eni in isti za delo in brce.“ (22. 5. 1964).

O Mauserju smo zadnje čase slišali in brali premnogo lepega in resničnega; toda šele Debeljak je pokazal, da je znal tudi že leta 1964 „*takoj dodati*“ nekaj — pismu, ki ga je pisal šele leta 1965! Debeljak dalje očita „*taboritom*“, da so se „*držali* ob strani ob komemoracijah, dokler...“ itd.

Članka, kakršnega je objavil „*Tabor*“ o pisatelju (PISATELJU) Mau-

serju, nismo brali nikjer drugje; govor, ki ga je imel Stane Pleško v Torontu (vendar NE kot predsednik „Tabora“), je Debeljak sam pohvalil. Poleg tega je Glavni odbor Tabora ZDSPB pisateljevi vdovi poslal sožalno pismo in kot posamezniki so se od pokojnega poslovili tudi številni člani Tabora v Clevelandu. Spomnila se ga je tudi radio-oddaja, ki naj bi bila v „taborit-skih“ rokah.

Kaj torej še hoče Debeljak? Da bi se Mauserju, ki za „Tabor“ nikdar ni imel lepe besede, prišla poklonit uradna delegacija s praporom in ven-cem? To bi bilo hinavstvo, kakršnega „taboriti“ enostavno nismo zmožni.

„Korl“, kot smo ga poznali vsi, je bil brez dvoma poštenjak in v zdomstvu najbolj plodovit pisatelj. O vrednosti tega njegovega dela bodo pač sodili za to poklicani. Imel pa je usodno napako, ki ni ravno redka pri slovenskih literatih, da ni znal ločiti med kritično pohvalo in osebnim, premišljenim prilizovanjem, kateremu je slednjič podlegel tudi sam, čeprav je leta 1952 (31. 8.) zapisal, da „se v politiko noče vpreči“.

„Pa je vendarle 1964 postal predsednik Protikomunističnih borcev...“ takoj na to pravi Debeljak in s tem črno na belem potrjuje tisto, kar mi ves čas trdim: da so namreč ljudje, ki *hočejo borce vpreči v svoj politični voz*.

Ko so v začetku leta 1964 dogodki iz Buenos Airesa odjeknili v severni Ameriki in je tudi tu prišlo do reorganizacije, čiščenja, ali karkoli že to kdo imenuje, je „Korl“ v svoji prvi in res svoji reakciji zavzel popolnoma pravilno stališče: s pismom Glavnemu odboru se je umaknil iz organizacije, „dokler se tisti na vrhu ne poglihate...“ ali tako nekako. Toda že nekaj dni kasneje se je vdal pritisku strankinih tribunov in vpregel svojega Pegaza v njihovo galejo. Odtlej je trmasto vztrajal na njihovem stališču; in če Debeljak zdaj piše, da je hotel (Mauser) „spraviti ljudi okrog Vestnika in Tabora“, se moti. Še več: v podpisanem članku je Mauser trem osebam z največjavnejšo protikomunistično legitimacijo očital, da so nasprotovali „domobranski“ proslavi — in tega ni nikdar preklical, ker je bil za pot v Canosso pač premajhen.

Značilno je tudi, da Debeljak v svojem opisovanju Mauserjevega življenja v zvezi z zapletom pri boricah navaja le pisma iz leta 1964 in 1965, se pravi iz časa, ko je bila ta zadeva najbolj razgreta. Iz drugih primerov nam je znano, da je „Korl“ silno rad „jamral“, kako da ga vsi sovražijo in napadajo in je s tem dostikrat sam pomagal razširjevati take napade in izjave. Iz tega skoraj mazohističnega pisanja bi mogli tudi sklepati, da je kljub vsemu spoznal svojo zмотo, ko se je dal vpreči v strankarsko politiko, a si iz lojalnosti enostavno ni mogel več pomagati.

Seveda so vse take osebne žaljivke obžalovanja vredne; še posebej, če pišemo o človeku, ki je zdaj osvobojen vseh dvomov in zmot in zato odmaknjen našemu prerekanju. Toda slovenska nprav je pač taka, da lahko vsakdo, ki ni dokončal študijev, pričakuje, da mu bo nekdo prej ali slej vrgel v obraz „faliranega študenta“, da bo vsak, ki je zapustil *semenišče*, prej ali

siej slišal očitek o „pokvarjenem farju“ in slednjič tudi, da bo tisti, ki bo delal, dobil več bre, kot pa pohval. Takšni smo pač ljudje; in „Korl“ bi moral to pričakovati, ko se je spustil na njemu nepoznana tla. Američani v takih primerih pravijo, naj tisti, ki ne prenese vročine, ne hodi v kuhinjo. Dodati pa je vsekakor treba tudi to, da je znal „Korl“ tudi krepko vrniti, čeprav bi ne bilo umestno, da bi tukaj naštevali razne njegove izjave.

Tudi ta članek je napisan le z obotavljanjem; potreben pa je iz dveh razlogov: Ni to prvi primer, da se ljudje, ki nasprotujejo Taboru in mu ne morejo odpustiti, da se je drznil postaviti „oblasti“ po robu, poslužujejo mrtvih za napade na žive. Podobno se je zgodilo že ob smrti Zdravka Novaka. Tudi takrat so bile izjave in sporočila prikrojena tako, da je bilo nanje skoraj nemogoče odgovarjati, ne da bi bila pri tem prizadeta pieteta do mrtvih.

In drugič: Debeljakov izpad bi bilo mogoče prebaviti, če bi ga objavil v Vestniku, Svobodni Sloveniji, Ameriški Domovini... ali kjerkoli že; toda objavljen je v KNJIŽNI, se pravi TRAJNI publikaciji in povrh vsega še v publikaciji, ki je predvsem namenjena KOROŠKIM Slovencem in ne onim doma ali zdoma. Tako zdaj slovenski živelj v Zilji, Podrožju in Podjuni bere o nekakšnih „taboritih“ (pod klobuki nam najbrž poganjajo rožički in od kolen naprej imamo kozje noge), ki ne spoštujejo njihovega velikega prijatelja Karla Mauserja.

TAKO NE, gospod doktor! Če ste že živega Mauserja izrabljali in svoje politikantske manevre skrivali za njegovo osebno in literarno avtoriteto, pustite vsaj mrtvega, da v miru počiva in da se ga bodo lahko brez grenkobe spominjali vsi Slovenci doma in po svetu; tudi mi — nesrečni „taboriti“.

„Taborit.“

Konzorcij „TABORA“ in TABOR ZDSPB želijo vsem slovenskim protikomunističnim borcem, sotrudnikom, dobrotnikom, naročnikom in bralcem

vse blagoslove božje za

PRAZNIK VSTAJENJA

ki naj bo nam vsem simbol upanja v naše vstajenje za

BOGA — NAROD — DOMOVINO

Solženicin in usoda ruskega naroda

(Nadaljevanje)

Preganjanje ljudi, ki so prišli v stik z Nemci (1941/46)

Kakor je znano, so Nemci v začetku druge svetovne vojne v bliskovitih prodorih zasedli velik del sovjetskega ozemlja. Pri tem so nemške motorizirane edinice v obliki klešč odrezale od sovjetske glavnine ogromne stotisočglave množice sovjetskih vojakov. Nekaj od teh je padlo v nemško ujetništvo, mnogim pa se je posrečilo, da so se po nekaj dnevih ali tednih izmuznili in prebili nazaj do sovjetske vojske. Vsi ti vojaki so bili takoj osumljeni izdaje. Le nekatere od njih so brez nadaljnega vključili nazaj v sovjetske edinice. Večji del teh vojakov, ki so se prebili nazaj v sovjetske vrste, pa je bil poslan v kazenska taborišča, ki so požirala neizmerne množice teh ljudi, ki niso bili ničesar krivi.

Leta 1943 se je vojna sreča obrnila in sovjetska vojska je začela počasi zopet zasedati ozemlja, ki so bili nekaj časa v nemških rokah. Tedaj se je začel valiti v sovjetska koncentracijska taborišča drug ogromni val; in sicer so bili to prebivalci s teh zopet osvojenih področij. Kdorkoli je hote ali nehotе na tem ozemlju imel najmanjši stik z Nemci (n. pr., Nemci so mobilizirali kmeta, da jim je s konji prepeljal živež), je bil takoj osumljen. V težjih primerih je bil likvidiran, v lažjih pa poslan za 10 ali 15 let na prisilno delo v kazensko taborišče.

Neposredno po koncu vojne so se začeli vračati v Sovjetsko zvezo vojaki, ki so bili nemški vojni ujetniki. Niti govora ni bilo o tem, da bi se ti ljudje svobodno vrnili na svoje domove. Čim so prišli na sovjetsko področje, so jih dali za žico. Ti ljudje so bili sovjetski oblasti sumljivi že zaradi tega, ker so bili nekaj časa na zapadu, čeprav v ujetništvu. Večji del je bil deportiran v kazenska taborišča v Sibirijo, ki so znova požirala množice teh bednih ljudi.

Poleg tega se je ob koncu vojne nahajalo na področjih, ki so jih zasedli zahodni zavezniki, najmanj en milijon sovjetskih civilnih beguncev. Te ljudi so med vojno deloma mobilizirali Nemci kot delavno silo in so na ta način prišli na Zapad. Drugi del teh ljudi se je zatekel na Zapad pred prodirajočo sovjetsko armado. Vse te sovjetske civilne begunce so v letih 1946/47 iz angleške in ameriške cone na zvijačen in zahrbtnen način proti njihovi volji vrnili Sovjetom. Velika večina je nato končala v kazenskih taboriščih v Sibiriji obsojenih na dolgoletno prisilno delo.

Končno so se po koncu vojne ogromna sovjetska taborišča na severu še napolnila do zadnjega kotička z Vlasovci in kozaki generala Krasnova,

v kolikor ti borci niso bili pobiti in likvidirani že takoj, ko so padli v sovjetske roke.

General Vlasov je začel svojo vojaško kariero med revolucijo kot navaden vojak v rdeči armadi. Preko čina desetarja in vodnika je napredoval do komandirja čete. Po končani državljanski vojni je prišel v vojaško šolo in si odprl pot do višjih položajev.

V komunistično stranko je stopil l. 1930 ter je bil nato l. 1936 dodeljen kot vojaški ataše sovjetskemu poslaništvu pri Čangkajškovi vladi na Kitajskem. Na ta način se je rešil velike čistke l. 1937/38, ker ga tedaj ni bilo v Sovjetski zvezi.

Po čistki je bil Vlasov med onimi oficirji, ki so prišli na višja komandantska mesta, na mesto polkovnikov in generalov, katere so med čistko ustrelili v Moskvi.

Med novimi komandanti je bil Vlasov inteligenčen in sposoben. V drugi svetovni vojni je dobil poveljstvo elitne druge sovjetske armije, s katero je februarja l. 1942 napravil uspešno protiofenzivo in prodril 75 km daleč za nemške linije. Zaradi nesposobnosti Stalinovega glavnega štaba je Vlasovova armija pri prodoru ostala brez pomoči sosednih divizij, brez dovoza hrane in municije, umik pa je Stalin prepovedal. Po dveh mesecih borb so Nemci izolirano Vlasovovo armijo uničili in večji del moštva ujeli.

Razen Vlasovove armije so Nemci na vseh odsekih fronte ujeli na milijone sovjetskih vojakov. Iz vrst teh ujetnikov se je nato formirala Ruska Osvobodilna Armada (ROA), ki naj bi se borila proti Sovjetom. Vrhovno poveljstvo je prevzel Vlasov.

V glavnem so se vojni ujetniki odločili za vstop v to armado iz dveh vzrokov: prvič je igralo odločilno vlogo pri mnogih strašno sovraštvo do komunistov. To so bili tisti, ki so okusili boljševiški teror, bodisi sami, bodisi, da so bili njih svojci pregnani ali likvidirani. Drugi pa so spet stopili v to armado zato, da bi ušli smrti in nečloveškim prilikam, v katerih so Nemci držali sovjetske vojne ujetnike. Imamo poročila, da so ti ujetniki ponekod od lakote jedli človeško meso.

Vlasovova akcija in armada bi mogla imeti prodoren uspeh, če bi mu Nemci takoj sredi l. 1942 dali vso podporo in izročili oblast na ruskem ozemlju, ki so ga imeli tedaj zasedenega. Vlasov bi v tem primeru mogel zanetiti med ruskimi ljudmi ogenj, ki bi utegnil zrušiti Stalina.

Hitler in nemško poveljstvo pa niti Vlasovu niti njegovim prostovoljcem niso zaupali. Nemci so se bali ruskega patriotizma in so bili v srcu ruskemu narodu sovražni.

Zato je obstajalo Vlasovovo poveljstvo nad armado samo na papirju. V resnici so stali vojaki te armade pod poveljstvom nemških oficirjev. Poleg tega so bili Vlasovci razdeljeni na najrazličnejše odseke front in na različna ozemlja, tako da posamezne edinice Vlasovcev sploh niso imele zveze med

seboj. Da bi na zasedenem ruskem ozemlju dali Nemci oblast Vlasovu ali njegovim ljudem, ni bilo niti govora.

Vlasov in njegovi prostovoljci so postali proti svoji volji orodje v nemških rokah.

Šele par mesecev pred koncem vojne, ko je bila Nemčija že na robu propada, je nemško poveljstvo dovolilo, da so se zbrale in formirale nekatere ruske edinice z zbirališčem v Pragi.

Toda za dvig ruskega patriotizma, za kako uspešno akcijo in učinkovit suneč proti komunistom, je bilo tedaj že zdavnaj prepozno. Usoda vojne je bila že odločena in boji so se vršili že izven ruskega ozemlja, deloma na samih nemških tleh.

Praga, kjer je bilo v začetku l. 1945 zbirališče Vlasovcev, je prišla aprila 1945 v veliko nevarnost. Nemški general Stainer, poveljnik SS oddelkov, je imel namreč v načrtu uničiti Prago ob bližanju zavezniških armad. General Vlasov je v tistem ~~usodnem~~ trenutku zbral dve diviziji svoje vojske, se pridružil češkim vstajnikom, pregnal Nemce iz Prage in rešil mnoga češka življenja ter mesto samo.

Vlasovova armada se je nato umaknila na Bavarsko, kjer so zavezniki v smislu dogovorov v Jalti na zahrbtn in izdajalski način vračali Vlasovce v sovjetske roke.

Tako je končalo eno izmed tolikih tragičnih poglavij druge svetovne vojne. Vlasov in njegovi prostovoljci so s svojimi življenji plačali poskus, da bi se ruski narod znebil boljševeškega jarma. V srcih nas vseh zaslužijo ti borci topel in trajen spomin.

Nasilna selitev celih narodov

V zgodovini imamo primere, ko so se narodi selili. To se je zgodilo zato, ker so se ljudje sami odločili, da si poiščejo drugo domovino in boljša bivališča. Šlo je torej za prostovoljno selitev naroda.

V 20. stoletju pa je takozvana progresivna ideologija prinesla človeštvu poleg koncentracijskih taborišč in masovnih likvidacij tudi še nekaj drugega, kar zgodovina do sedaj ni poznala: nasilno selitev celih narodov, izvedeno na najbolj surov in brutalen način.

Do prve take selitve je prišlo l. 1937. Sovjeti so tedaj preselili nekaj deset tisoč Korejcev v Kazakstan.

Naslednji primer je bil l. 1940 v Leningradu in okolici. Vsi Finci in Estonci, ki so bili tam naseljeni, so bili preseljeni v novo ustanovljeno Karelijsko — finsko republiko.

V juliju l. 1941 so masovno preselili vse ob reki Volgi naseljene Nemce in jih premestili proti vzhodu.

Vse to so bile prve in razmeroma majhne selitve narodnostnih skupin, čeprav je šlo v vsakem od teh primerov za deset in desetisoče ljudi.

Ob koncu druge svetovne vojne in neposredno po vojni pa so Sovjeti selili milijonske narode. Seljen je bil v več primerih cel kompletan narod, ki je moral takoj zapustiti svoja bivališča, od onemoglih starcev in bolnikov, pa do zadnjega dojenčka. Odločala je pripadnost k gotovemu narodu; izjem ni bilo nobenih. Ves narod je naenkrat izginil iz ozemlja, kjer je prebival že od pamtiveka, kakor bi ga požrla zemlja.

Preseljeni so bili čečeni, Inguši, Kalmiki, Grki iz Kavkaza in krimski Tatari, ki so bili najbolj številni in njih selitev še posebno trda in kruta. Rdečearmejci niso samo preselili krimskih Tatarov, temveč tudi požgali cele skupine tatarskih vasi do zadnje kočice.

Po izkušnjah, ki so jih imeli komunisti s prvimi manjšimi selitvami, so se poznejše selitve ob koncu in po drugi svetovni vojni odvijale po točno izdelanem načrtu kakor kaka vojaška akcija velikega obsega.

Na določeni dan pridejo na ozemlje naroda, ki bo izseljen, sredi noči motorizirane divizije in zasedejo do prvega svita vse področje. Ko se ljudje prebudijo, so vasi že obkrojene in obdane od rdečearmejcev in strojnice. Nihče ne more ven, ne noter.

Prebivalci imajo kakšno uro časa, da spravijo skupaj najbolj potrebne stvari. Nato morajo oditi na zborna mesta sredi vasi; vsi brez izjeme: starci, bolniki, otroci. V vsakem okrožju je pripravljenih na stotine kamionov, s katerimi vozijo ljudi na bližnjo železniško postajo in strpajo v živinske vagonne. Ljudje čakajo nato po dneve in dneve v vagonih na odvoz. Pri odhodu so imeli samo eno uro časa, da so vzeli s seboj nekaj stvari. Namen te odredbe je ta, da ljudje pustijo v hišah pri odhodu čim več stvari, ki postanejo nato plen rdečearmejcev, ki so vas obkolili.

Vlak za vlakom vozi nato preseljeni narod stran od domovine. Velike množice preseljenih narodov so poslali Sovjeti v Kazakstan, v Srednjo Azijo, Sibirijo, pa tudi v evropske pokrajine severno od Urala.

Za prehrano, sanitetne in zdravstvene prilike je silno pomanjkljivo preskrbljeno med prevozom, ki traja v živinskih vagonih včasih cele tedne. Po prihodu v nova bivališča si mora preseljeni narod vse na novo ustvariti takorekoč iz nič. Seveda silno veliko ljudi umre bodisi med prevozom ali pa v novih krajih. Znano je, da je pri preselitvi Kalmikov velik del teh ljudi pomrl na področju reke Jenisej v Sibiriji. Bolni, šibki ljudje, starci in majhni otroci navadno selitve ne preživijo. Toda vse to komuniste ne briga. Akcija, ki jo je politbiro določil kot kazen, mora biti izvedena do kraja in ves narod preseljen!

Posebno usodo so doživeli baltiške države. Pri njih sicer ni bilo preselitve celga naroda, pač pa je šel čez baltiške države od l. 1940 do 1951 val za valom pregnanjanja in deportacij v Sibirijo. V teh letih so bili Baltijci temeljito zdecimirani.

Opisane selitve so bile kazenskega značaja. Sovjeti so te narode z otroci vred preselili za kazen. Da so lahko kaznovani tudi otroci in dojenčki,

to je vsekakor popolnoma nova duhovna „pridobitev“ in „napredek“, ki ga je človeštvu prinesel komunizem. Do sedaj kaj takega ljudje niso poznali.

Vera in Cerkev

Sovjetski udarci proti vernim ljudem ne spadajo samo v to ali ono dobo. Vršijo se namreč ves čas, od revolucije pa do danes.

Komunistične akcije proti veri in Cerkvi so dvojne vrste: prvič, surovi zunanji udarci z obsodbami, deportacijami v Sibirijo in zapiranjem ter skrunjenjem cerkva. Drugič pa — in to je veliko hujše — poseg v notranje življenje cerkve in delo za notranji razkroj. Škofe in duhovščino, kolikor je sploh še ostalo, so postavili pod strogo kontrolo države, ki tudi na vse načine pospešuje notranjo oslabitev Cerkve. Država podpira duhovnike — dizidente in osebe v cerkvi, ki so jim blizu in ki se udinjajo režimu ter rušijo Cerkev od znotraj.

V glavnem vsi komunistični režimi po Evropi posnemajo svoje sovjetske mojstre v teh metodah. Razlika je samo ta, da nekateri režimi delajo to v maskirani obliki in z rokavicami, drugi pa brez maske. Na vsak način pa je kakšno samostojno in neodvisno življenje cerkve v komunistični državi nemogoče. S tem je pa tudi zmanjšana duhovna moč in vpliv cerkve med ljudi na neznamenit obseg. Prav to je pa cilj komunistov.

Boljševiki so od vsega začetka nastopali proti cerkvi in duhovnikom surovo in krvavo. Ohranjeno je pismo pravoslavnega patrijarha Tihona, datirano 1918 in naslovljeno na sovjetske oblasti, v katerem piše med drugim: „Škofje, duhovniki in redovniki so zelo pogosto surovo umorjeni brez vsake krivde.“

Leta 1920 so štirje rdečearmejci prišli v katedralo v Kijevu in so med službo božjo kar pred oltarjem umorili tamkajšnjega pravoslavnega metropolita. Nobeden od morilcev ni bil kaznovan ali sploh klican na odgovor.

V poletju l. 1918 so prišli sovjetski funkcionarji v cerkev v Svenigorodu, kjer so bile pod oltarjem shranjene relikvije nekega pravoslavnega svetnika. Komunisti so hodili okrog oltarja pokriti in s cigaretami v ustih ter odprli grob svetnika. Eden je vzel v roke njegovo lobanjo, jo nekaj časa vrtel v rokah in nato pljunil vanjo. Ogorčeni verniki so nato nesramneže nagnali in vrgli iz cerkve. Takoj nato je nastopila čeka, ki je celo vrsto vernikov prišla in obtožila „upora proti sovjetski oblasti“. Bili so obsojeni in nekateri celo ustreljeni, komunističnim skrunilcem pa se ni nič zgodilo.

To je nekaj značilnih dogodkov iz let revolucije.

V letih revolucije in po njej so imeli preprosti kmečki ljudje na deželi navado, da so pri boljševiškem napadu na kakšno cerkev in domačega duhovnika začeli biti plat zvona. Na ta znak so se zbrali kmetje iz okolice in je nato cela množica kleče in z odkritimi glavami prosila milosti. To je bila namreč prastara navada ruskega naroda iz prejšnjih stoletij, ko so divji

tatarski jezdec!, podobno kakor svoj čas pri nas Turki, napadali ruske vasi. Oč pogledu na razoroženo množico, ki je kleče prosila milosti, so namreč Tatari prizanesli.

Pri komunistih pa je to ostalo brez uspeha. Boljševiki so naprej likvidirali in deportirali in jih klečeča množica kmetov ni niti najmanj brigala.

Pokazalo se je, da so „progresivni“ ljudje 20. stoletja veliko slabši in okrutnejši, kakor divji in neomikani azijatski Tatari v 15. ali 16. stoletju.

Premišljeni in načrtni udarci proti Cerkvi s strani najvišjih sovjetskih oblasti pa so se začeli šele l. 1922.

Po krivdi komunistične vlade je namreč l. 1921 zaradi boljševiškega divjanja in uničevanja prišlo do splošnega ubožanja in do strašne lakote predvsem na področju reke Volge, kjer poročajo iz tiste dobe o primerih ljudožrstva, ko so starši jedli svoje otroke. Vrhovni poglavar pravoslavne cerkve patrijarh Tihon je v tej stiski napravil, kar je mogel. Sam in preko svoje cerkve je organiziral zbiranje pomoči, denarja in živeža. Obrnil se je na kroge v tujini, med drugimi na papeža in anglikanske škofe. Izdal je odlok svojim duhovnikom, cerkvam in samostanom, da oddajo in izročijo za zbirko tudi vse zlato po cerkvah in cerkveno posodo.

To je do kraja razkačilo komuniste. Prvič nikakor niso hoteli, da bi prišla do veljave pomoč cerkve in cerkev sama. Drugič jih je pa jezilo, da se je patrijarh obrnil na tujino in je tako posredno prišlo na dan vse divjanje boljševikov ter nesposobnost in krivda komunistične vlade, da je prišlo do lakote.

Sovjetska vlada je prepovedala patrijarhu vsak stik s papežem in tujimi škofi, četudi je šlo za strašno stisko in pomoč lačnim. To komuniste ni brigalo. — Cerkveno posodo pa so nasilno ropali in skrunili cerkve, čeprav je patrijarh odredil prostovoljno oddajo za pomoč lačnim.

Po vsej Sovjetski zvezi je nastalo takrat splošno in pospešeno ter načrtno preganjanje cerkve. Začeli so se številni sodni procesi proti škofom in duhovnikom, na katerih so bile izrečene tudi smrtne obsodbe. Med drugimi sta bila l. 1922 na smrt obsojena v Moskvi patrijarh Tihon in v Leningradu metropolit Venjamin. Patrijarhovo pomoč ljudskim množicam, ki so na Volgi umirale od lakote, so torej komunisti poplačali s smrtno obsodbo.

Človek zastoj išče v svetovni zgodovini primere za tako „pravičnost“, kakor jo izvajajo komunisti!

Zapiranje in obsodbe vernih ljudi, predvsem zaradi verske vzgoje otrok, so se nadaljevale po vsej Sovjetski zvezi skozi vsa naslednja leta in desetletja ter se nadaljujejo še danes. Običajna kazen je bila 10 let. V mnogih primerih so verniki imeli možnost, da so se izognili preganjanju, če so pred sodiščem zatajili vero. Nekateri so tako tudi storili, drugi zopet ne. Znani so primeri, ko je mož zatajil vero in ostal z otroki doma, žena pa ni zatajila, bila obsojena in je končala nekje v sibirskih taboriščih.

Značilno je, da je pod Hruščevom in sedaj pod Brežnjevom nastopanje

proti veri in cerkvi strožje in bolj ostro kakor pod Stalinom. Čeprav so danes na splošno v Sovjetski zvezi veliko milejše prilike, kakor za časa Stalina, je pa vendar slabše kar se tiče verskega življenja. Pritisk na cerkev in vernike je v mnogih ozirih večji kakor je bil v Stalinovih časih.

(Sledi)

NAŠE MLADIKE

SLOVENSKI DOMOBRANCI – NAŠI JUNAKI

Izpiski iz spisov naših mladoletnikov, ki brez sledi vsakršne prisilne indoktrinacije v svobodnem svetu doraščajo v novega človeka, ki ga je v daljni domovini spočelo slovensko domobranstvo njihovih očetov in dedov v boju za Boga — Narod — Domovino. — Op. ured.

Domobranci so bili slovenski protikomunistični vojaki.

V II. svetovni vojni je bila Slovenija zasedena po nemških in italijanski vojski. Slovenci nismo imeli svoje vojske in policije. Prav to priliko pa so izrabili komunisti in so začeli pobijati vse tiste, ki niso hoteli sodelovati z njimi, da bi prišli na oblast. Sami so izjavljali, da jim ni nič mar, če ostane samo pet Slovencev živih, samo da bodo ti komunisti.

V teh težkih razmerah vsem poštenim Slovincem ni kazalo drugega kot ustanoviti svojo lastno vojsko, ne glede na to, kdo ji bo dal orožje. Tako so nastali slovenski domobranci generala Leona Rupnika.

Domobranci so bili končno dobro organizirana vojska, ki se je junaško in zmagovito borila proti komunističnim partizanom. Partizani so se morali povsod umikati in zato prositi pomoči pri drugih državah, posebno pri Sovjetski zvezi, kjer so jo tudi dobili.

Leta 1945 se je bližal konec vojne. Vsi Slovenci so težko čakali, da bi bilo že konec tolikega trpljenja in bi bila Slovenija zopet svobodna, pod varstvom slovenske domobranske vojske.

Toda slovenski narod je bil izdan. Amerika in Anglija sta na prigovarjanje Sovjetov pustili, da je v Jugoslaviji, in s tem v Sloveniji, prišel na oblast Tito s svojimi krvavimi partizani. Povrhu so te države zločinskim komunistom še izročile slovensko domobransko vojsko, ki se je umaknila na Koroško. Tam so domobrance Angleži najprej sprejeli, potem pa na izdajalski način izročili Titu. In ta jih je dal vse pobiti in pometati v pod-

zemske jame v gozdovih. Tako je padlo v neznane jame 12.000 poštenih in hrabrih slovenskih fantov, cvet in ponos slovenskega naroda.

Toda prepričani smo, da bo prišel dan, ko bodo ti domobranci vstali in bodo vodili slovenski narod v pravo in trajno svobodo.

*

Bili so zavedni Slovenci in hrabri vojaki. Toda kramarska mednarodna politika jih je prodala za judeževe cekine.

Toda njihova kri kliče k Bogu in terja svobodo vsej Sloveniji. Ko se jih spominjamo, se pridružujemo z molitvijo, naj že kmalu naši domovini zasijejo žarki prave svobode, ko bo povsod zadonela himna: „Čast in slava vam, naši nepozabni junaki — domobranci!“

ZA ČIŠČENJE POJMOV

Branko Pistivšek

VSEMIRSKO JUGOSLOVANSTVO

(Prejeli smo s prošnjo, da priobčimo. — Op. ured.)

V 9. številki lanskega „Tabora“ sem prebral pod rubriko „Različna mnenja“ (različna res — toda velikokrat tudi zelo nespametna) spis Jožeta J. Lovrenčiča „Jugoslavija — poroštvo slovenske samožitnosti“. Lovrenčičeve trditve so od dejanske zgodovinske resnice prav tako oddaljene, kot je luna od naše zemlje. To je pa tudi edino opravičilo za nezaslišano zmešnjavo, ki je vidna iz Lovrenčičevega spisa. Nekaj podobnega bi namreč ne spravila nobena povodenj skupaj.

Sedaj pa trezno pogledjmo, kaj vse si je pisec Lovrenčič izmislil. Prvenstvo imajo pisani in v znanstvenem svetu priznani zgodovinski viri. Omenil bom tu samo najpomembnejše. Najstarejšo slovensko zgodovino obdelujejo naš zgodovinar dr. F. Kos: Gradivo za zgodovino Slovencev, ki je izšlo v 5 knjigah ter obravnava čas med leti 501—1246. Grudnova: Zgodovina slovenskega naroda (Celovec 1910—1916) za čas od prazgodovinske dobe do leta 1790. Pivkova: Zgodovina Slovencev (Ljubljana 1909—10) od prazgodovinske dobe do leta 1867. Milka Kosa: Zgodovina Slovencev (Ljubljana 1933) od najstarejših časov do reformacije. Grafenauerjeva: Zgodovina slovenskega naroda (Ljubljana 1954—57) od najstarejših časov do 1850. Dr. F. Kronesa. Umrise des Geschichtslebens der oesterreichischen Laendergruppe (Innsbruck 1863) od najstarejših časov do 15. stoletja. Geblerjeva:

Geschichte des Herzogtums Steiermark (Graz 1862) od najstarejših časov do 1860. Dr. F. Grivec: Slovenski knez Kocelj (Ljubljana 1938) in Gerarda Labude: Pierwsze panstwo slowianskie-panstwo Samona (Poznan 1949), ki obdeluje izključno nastanek prve federacije zahodnoslovanskih držav-kraljestvo kralja Sama.

Pisec Lovrenčič pravi, da „jugoslovanska ideja ni nastala od včeraj, temveč živi vse od kralja Sama, Pribine, Koclja, Ljud. Posavskega, Celjskih grofov itd.“! — *V vseh zgoraj omenjenih zgodovinskih delih pa ni ne sluha ne duha o kaki jugoslovanski ideji. In zakaj ne? Zato, ker so se Srbi na balkanskem polotoku šele začeli naseljevati, ko je Samova zvezna država že propadla!*

Konkretno izraženo: Srbi so se začeli naseljevati v bizantinskih deželah današnje Srbije šele v drugi polovici vladave bizantinskega cesarja Heraklija (610-641). Ker Srbi niso prinesli svoje države s seboj v nahrbtnikih, je torej trajalo precej dolgo, predno so se po dokončni naselitvi v novih pokrajinah razmere toliko ustalile, da so mogli misliti na ustanovitev svoje lastne države.

Prvi srbski vladar, ki nam je znan po imenu, je Višeslav, ki se omenja v bizantinskih listinah konec 8. stoletja, t. j. med leti 790 — 799. Ta je ustanovil kneževino Raško, ki se v latinskih virih omenja kot Rascia. Kralj Samo pa je umrl 658. Kako je mogel kralj Samo 148 let po svoji smrti navezati politične stike s srbskim knezom Višeslavom in s tem dati pobudo za jugoslovansko idejo, to nam bo sedaj moral pojasniti pisec Lovrenčič. Zgodovina namreč upošteva samo otipljiva dejstva, ne pa sanje!

Lovrenčič pravi, da bo „vsem, ki mislijo kot Jeza, nekoliko osvežil spomin.“ Jaz s svoje strani želim avtorja poinformirati s fotokopijami že zato, ker je Lovrenčičov spomin hudo nezanesljiv. Upam, da bo urednik „Tabora“ te fotokopije tudi objavil, da se dokaže nesmiselnost Lovrenčičevega pisanja.*)

V Belgradu je 1927 izšla Drag. P. Iliča knjiga pod naslovom „Narodna istorija Srba, Hrvata i Slovenaca“. Ker je knjigo odobrilo takratno ministristvo za nauk in bogočastje, smem torej predpostavljati, da je bil to uradni učbenik, ki so ga odobrili tudi velesrbski krogi. Najzanimivejša je gotovo zgodovinska kronologija, ki jo prilagam fotokopirano. Iz nje je namreč vidno, da med Samom in Srbi ni moglo biti nobenih stikov, tudi ne med našimi „domaćimi vojvodi“ in Srbi. Vrh vsega tega potem prazna rubrika „Slovenija“ namiguje še na to, da smo Slovenci narod brez zgodovine.

Pisec Lovrenčič ni še nikoli slišal, da je bolgarski knez Alciok s 700 Bolgari prosil in tudi prejel politično zatočišče pri slovenskem knezu Valuku. To je bilo okrog 630. Alciok je namreč najprej iskal opore pri frankovskem kralju Dagobertu, ki pa je večino Bolgarov dal zahrbtno pomoriti. S 700

*) Iz tehničnih razlogov fotokopij ne moremo objaviti. — Op. ured.

Bolgari je nato Alciok pribežal k našemu Valuku, ki mu je dal politični azil. Knez Valuk je moral biti zelo upoštevan sosed, da se je drznil dati preganjanim Bolgarom azil, ki mu ga Franki niso hoteli priznati, kajti to je bilo — čisto politično gledano — afront Valuka proti Dagobertu. O tem poroča dr. Otto Abetz v svoji: *Deutsche Vor-und Frühgeschichte*, München 1937.

Pet let pozneje je tudi Arnefrit, sin furlanskega vojvode Lupa pribežal k Valuku, ko je skušal celo s slovensko pomočjo zavzeti vojvodski prestol v Furlaniji, kar pa je trezni Valuk odbil. Ko so v Podonavje (dan. Madžarska) vdrla Obri ter začeli vpadati v slovensko kneževino, je takratni slovenski knez Borut leta 742 zaprosil Bavarce, ne pa Srbe na pomoč. Seveda je s tem prišel v političnem oziru pod bavarsko nadoblast. Ko je pozneje uporne Bavarce podjarmil frankovski majordom Pipin (749), so z Bavarci skupaj prišli tudi Slovenci pod frankovsko, t. j. nemško nadoblast. Taka je dejanska zgodovina brez vseмирsko pobarvane jugonavlake.

Kakšna država je bila pravzaprav Samovo kraljestvo, kateremu Lovrenčič podtika jugoslovansko idejo? Samova država je bila zvezna država Čehov, Slovakov, Slovencev in Lužičanov. Slovenci so bili v Samovi državi kar dvakrat zastopani; in sicer kot neposredni podaniki Sama (štajerski in panonski Slovenci) ter Valukovi podaniki (koroški in gornjeavstrijski Slovenci), ki so se priključili Samovi državi na podlagi posebne medsebojne pogodbe. Isto pogodbo je s Samom sklenil tudi lužiški knez Dervan. Ta velesila takratnih časov pa je bila izrazito zahodnoslovanska država in ni imela s takratnim bizantinskim jugovzhodom nobenih zvez. Vsa njena zunanja politika, predvsem pa njene vojaške operacije so bile naperjene proti zahodu, kamor je želela razširiti svoje državne meje.

Frankovski kralj, ki je s strahom opazoval razvoj svojega sosedu, je 632 izzval spor s Samom. Vedel je, da bo prišlo slejkoprej do konfrontacije obeh sil, pa je zato hotel Sama prehiteti. Povezal se je z Alemani in Longobardi ter z njimi skupaj udaril na Samovo konfederacijo. V 3-dnevni bitki so Franki in njihovi zavezniki doživeli strahovit poraz pri Vogastisburgu. Samova država je morala biti res dobro urejena velesila, ki ni samo preživela napada s treh strani, temveč tudi izšla kot zmagovalec iz odločilnega boja. Longobarde, ki so napadli Samovo federacijo iz vzhodnodonavskega prostora, so sprejeli predvsem Slovenci in jih dobro naklestili. Že takrat smo Slovenci dokazali, da smo tudi hrabri vojaki, kar je mnogo pozneje pohvalil sam Napoleon.

Po porazu pri Vogastisburgu je oslABLJENA frankovska država bila na stežaj odprta za Samovo vojsko, ki je leto za letom vdirala v zahodnonemške pokrajine. Frankovski zgodovinar Fredegar poroča, da so velike Samove vojske leta 634 preplavile vse nemške dežele, prekoračile Ren in Mosel ter se ustavile šele v vzhodnofrancoskih planjavah.

Obstaja zgodovinska domneva, da si frankovski kralji niso iz te zagate znali drugače pomagati, kot z zvijačo. Podkupili so rivalizirajoče okolje

kralja Sama, ki je nato z zahrbtnim umorom ne le kralja Sama, temveč tudi njegove številne potomce spravilo s sveta. Franki so dosegli svoj cilj: Po Samovi smrti je njegova velika država razpadla na manjše kneževine, ki so hitro prišle v tributarno odvisnost frankovskega kralja.

Toda Slovani niso več pozabili svoje slavne preteklosti ter svoje nekdanje nadmoči. Naraščajoča frankovska grabežljivost, ki je zahtevala vedno večje tribute, je streznila zahodnoslovanske kneze, ki so okrog leta 820 začeli postavljati temelje za novo veliko slovansko državno tvorbo.

Okrog 831—32 stopi na politični oder Evrope nova država, ki je obsegala v pretežni večini davne pokrajine Samove države. To državo so začeli imenovati Veliko Moravsko. Od takrat pa do leta 906, ko so jo uničili Madžari, se je ta velesila razvijala pod vladno sposobnih vladarjev Mojmira I. (830—846), Rastislava I. (846—70), Svetopolka I. (870—91) ter Mojmirja II. (891—906). Nemški cesar je s podpisom mirovne pogodbe v Forcheimu leta 874 priznal popolno pravno in dejansko neodvisnost velikomoravske države. Tudi v tej državi je bilo veliko Slovencev; predvsem štajerski in panonski Slovenci.

Na te stare čase, v katerih nismo bili Slovenci nikomur hlapci, spominja poljski pisatelj Jerzy Zagórski, ko pravi: „Bledny jest sad, że Slowency nie mieli nigdy własnego państwowego bytu. Mieli go i to wczesniej inne narody slowianskie bo tu wlaśnie y VII. wieku bylo państwo Samona, którzy zreszta wladal także nad Czechami. Od zarania wiece swych dziejow Slowency przejawialy sklonosci federacyjne. Pierwszy także z istniejących narodow slowianskich stworzyli własna literatura, bo jeszcze przed rokiem 1.000. W sredniowieczu okresowo w Karyntii tworzyli udzielne ksiestwo na czesci swego obszaru jezykowego“. (Zmotno je naziranje, da Slovenci niso nikoli imeli svoje države. Imeli so jo in to celo prej kot vsi drugi slovanski narodi, kajti tukaj je namreč v VII. stoletju obstajala država Sama, ki je vladal tudi nad Čehi. Že od samega začetka svoje zgodovine so Slovenci pokazali naklonjenost za federalno ureditev države. Kot prvi od današnjih slovanskih narodov so ustvarili tudi lastno književnost in sicer še pred letom 1.000. V srednjem veku so za nekaj časa ustanovili na Koroškem neodvisno državo in sicer v predelu svojega narodnostnega ozemlja. — Jerzy Zagórski: Tam gdzie diabeł pisze listy, Wrocław 1970, Ossolineum, Str. 239).

Istega mnenja je tudi češki zgodovinar Bidlo, ki pravi „Slovinci korutanšti ačkoliv už po smrti Samove se stali trvale prislušniki riše francke a pozdeji nemecke, prece jeste nekolik století udržovali zbytky a vzpominky sve nekdejší samostatnosti a swych narodnich zvláštnosti (nebot u nich se udržel až do 15. století staroslovansky obrad nastolovani knižete) a zachovali si svou narodnost, až dodnes“. (Čeprav so koroški Slovenci po Samovi smrti postali frankovski vazali, a pozneje podaniki nemške države, so kljub temu še nekoliko stoletij obdržali ostanke in spomin na svojo nekdanjo samostojnost in svoje narodne lastnosti; saj se je pri njih obdržal staroslo-

vanski obred ustoličenja knezov vse do 15. stoletja. — Jaroslav Bidlo: *Dejiny Slovanstva*, Praha 1927, str. 36).

Da bi bila slovenska kneza Pribina in Kocelj za jugoslovansko idejo, je čisto navadna izmišljotina, ki ne spada niti v Sanjske bukve. Res je samo to, da obstaja v Britanskem muzeju v Londonu pismo papeža Janeza VIII., naslovljeno na kneza Mutimirja (v pismu Montemir). Toda v tem pismu ni nobenega govora o kaki jugoslovanski ideji, pač pa priporoča papež Janez VIII. Mutimirju, naj se v cerkvenem oziru podredi panonskoslovenskemu nadškofu sv. Metodu, ki je rezidiral ob Blatenskem jezeru v prestolici slovenskega kneza Koclja. To pismo je bilo napisano v začetku leta 873. (gl. dr. Franc Grivec: *Slovenski knez Kocelj*, Ljubljana 1938 str. 177). Kako so se potem srbski knezi odločili je znano.

Mutimir se je zbal, da bi iz cerkvene podreditve nadškofu Metodu utegnili nastati politična podreditvev knezu Koclju ali njegovim potomcem, pa se je zato raje odločil za grško pravoslavje. Iz tega zares obstoječega pisma izvajati jugoslovansko idejo, se pravi iskati dlako v jajcu.

Sicer pa o kaki jugoslovanski ideji v tem obdobju sploh ne vedo zgodovinarji takega formata kot so češki zgodovinar Konstantin Jireček: *Istorija Srba*, Beograd 1926; Dj. Popović: *Istorija Crne gore*, Beograd 1896; Tadej Smičiklas: *Povijest hrvatska*, Zagreb 1879—82; Dr. Ferdo šišič: *Hrvatska povijest*, Zagreb 1906—13; isti: *Pregled povijesti hrvatskog naroda*, Zagreb 1920; Vjekoslav Klaić: *Povijest Hrvata*, Zagreb 1899—1919 in še drugi zgodovinarji.

Madžarski vdor v Podonavje velikomoravske države ni povsem uničil. Severnozahodni del te države, ki je obsegal predvsem vse češke pokrajine ter dele šlezije in Lužice, se je obdržal pod vladu čeških kraljev iz rodovine Premislidov. Ti so polagoma svojo državo tako razširili, da je postala velsila v srednjeevropskem prostoru. Za vlade poslednjega kralja iz te dinastije Otokarja II. Premisla so se tudi slovenske dežele znašle v sklopu njegove države: od 1260 štajerska, a od 1269 tudi Kranjska in Koroška. Njegova država se je razprostirala od šlezije do Istre ter od Blatnega jezera do Turingije.

Kot nekoč frankovski kralj, je tudi Rudolf Habsburški napel vse sile, da se otrese nevarnega in mogočnega soseda. Povezal se je z napol divjimi Madžari, nakar so združene nemškomadžarske sile pobile češko vojsko pri Suhih Krutih na Moravskem leta 1278. Poraz je zakrivil kralj Otokar II., ki je v tej bitki tudi padel. S svojim oholim nastopom si je zapravil naklonjenost podanikov šiirne države in raznih narodnosti.

Tako smo bili Slovenci med leti 600 in 1.278 kar trikrat v sklopu zahodnoslovanskih držav, ki niso imele z jugovzhodom nobenega stika, niti kakih tozadevnih političnih ciljev. Zato o kaki jugoslovanski politični ideji v tem obdobju sploh ne more biti nobenega govora. Od zadnjega sožitja z našimi severnimi brati prehajamo v obdobje poznega srednjega veka,

v katerem so gospodovali nad velikim delom našega ozemlja — Celjani. Ali so Celjani res podpirali jugoslovansko politično idejo? Kaj še! Prav naslednji zgodovinski podatki bodo pokazali, da so Celjani bili izrazito srednjeevropsko orientirani, kot da bi hoteli postati politični dediči Premislidov.

Krepko so posegali v politična dogajanja srednje Evrope, ki je bila glavna operacijska baza njihove rodbinske politike. Kot krvni sorodniki takrat najmočnejših vladajočih dinastij so stremeli za tem, da se polastijo kraljevske krone, ki bi jim omogočila tudi formalno proglašenje celjske neodvisnosti. Celjska politika ni bila ne nemška, ne madžarska, ne habsburška, ne luksemburška, ne jugoslovanska, temveč do vseh potankosti samo celjska. Ker imamo o tej dinastiji danes toliko konkretnih podatkov, bom tu navedel najvažnejše dogodke kar po kronološkem redu.

(Sledi)

NAŠI MRTVI

✠ Dr. Frane Blatnik

Ko je bil meseca novembra 1977 na obisku v Argentini salezijanec rev. Fr. Ceglar iz Kanade, mi je ob tej priliki povedal žalostno novico, da se stekajo ure življenja mojemu dobremu prijatelju in znanцу dr. Fr. Blatniku. Zaradi raka so mu namreč morali odrezati nogo, že meseca junija 1977; pozneje se je rak pojavil tudi na pljučih. Kljub vsej možni zdravniški pomoči je umrl 23. decembra 1977.

Pokojni Franc Blatnik se je rodil 30. januarja 1899 v vasi Konjsko pri Boštanju ob Savi. Salezijanski duhovnik je postal 10. julija 1927. Najprej je bil nekaj let na Rakovniku, nakar je postal ravnatelj Mladinskega doma na Kodeljevem, kjer sva se tudi spoznala. Po šestih letih ravnateljstva na Kodeljevem je prevzel vodstvo šol na Rakovniku, kjer je ostal do izbruha druge svetovne vojne.

Med vojno je veliko pomagal beguncem po taboriščih in v izgnanstvu, posebno onim, ki so jih izgnali Nemci v Srbijo, kakor tudi našim internirancem v Italiji. Stopil je tudi v domobranske vrste in je bil vojni kurat in propagandni častnik v Novem mestu, kjer je urejeval dolenjski domobranski list „Za blagor očetnjave“. Ob koncu vojne se je umaknil z ostalimi na Koroško, od koder je šel pozneje v Rim, kjer je bil ravnatelj Kalikstovih katakomb. Od tam so ga poslali v Porto Rico in končno je prišel v USA — mesto Paterson, kjer je deloval 16 let in tudi umrl.

V USA je poleg dela za salezijanski red in urejevanja „Salezijanskih Novic“ veliko pisal o komunizmu in predvsem objavljajl članke v Ameriški Domovini. Znani so njegovi spisi: Zakaj so me obsodili na smrt? — Koliko duhovnikov so slovenski komunisti pobili? — Mi za narod — komunisti za sebe itd.

Da je bil pokojni dr. Blatnik vedno zvest domobranski ideji, dokazujejo njegova pisma, ki jih imam v arhivu in iz katerih povzeman sledede zanimivosti:

„Jaz sem lani (1975) za tridesetletnico vetrinjske tragedije, na prvo nedeljo v juniju, imel sv. mašo v Vetrinju.“

„Letos (1976) mislim iti na pot na Sv. Višarje, če Bog da. Mislim, da se tako lepo oddolžim spominu bivših soborcev.“

Za leto 1977 je že imel vozni listek, da bi junija daroval svojo zlato mašo na Koroškem, — kar pa mu je bolezen preprečila.

„Nam vsem leta tečejo in nismo daleč od tam, ko bo treba dati račun o svojem hiševanju, pa bi le rad, da bi še po naši smrti naša ideja naprej živela. To bo, če jo mladina prevzame in nese v prihodnji rod.“

„Jaz osebno nisem včlanjen v nobeno organizacijo, imam pa več osebnih prijateljev pri Taboru kot pri drugih...“

„Tudi jaz bi želel, da bi več pisali o komunizmu in to tudi v angleščini.“

Iz teh par primerov se jasno vidi Dr. Blatnikovo stališče do komunizma. Naj mu dobri Bog obilo poplača za vsa njegova številna dobra dela! Mi ga bomo ohranili v najlepšem spominu!

Ing. A. M.

Janezu Valantu v spomin

Kadar se ob tihih večerih vračajo spomini, se iz dolge kolone znancev in prijateljev vračajo obrazi iz preteklosti. Tako nekako, kot bi se predvajal film na traku. Imena so že premnogokrat pozabljena; obrazi so isti, kot da bi bili skupaj še včeraj; čeravno se čas vrača nazaj in naprej od sredine pred blizu 33 let.

In ob tem življenjskem traku se vsakokrat ustavimo, ko spremljamo na pokopališče svoje prijatelje, soborce, znance. Ni jih več med nami; le v

duhu smo z njimi; le med predvajajočim se filmom naše življenske stvarnosti so vedno z nami, dokler se jim ne pridružimo.

Tako nekako moramo vzeti odhod prijatelja Janeza Valanta 18. decembra 1977.

Z Janezom sva se spoznala kot domobranca, ko smo prišli v majhni skupini „Kranjčani“ (tako pravijo doma ljudem na obeh straneh Krke) v „prekόμενο“ v 5. šolsko četo na ljubljansko letališče. Čisto naravno je bilo, da smo kot domačini vedno tiščali skupaj in med seboj uporabili hišne priimke. Tako je Janez bil „Kovačev“ iz Praproč pri Žužemberku.

Prešli smo skupaj viharje. Ustanovitev domobranske postojanke v Ribnici... Grosuplje, Križka vas (Janez je bil še eden izmed petih preživelih borcev iz Križke vasi), Višnja gora itd. 31. maja 1945, ko je njegova četa odšla z zadnjim transportom iz Vetrinja v smrt, je bil Janez med redkimi, ki smo ostali živi.

Čas je med nami izpremenil marsikaj. Toda Janez je bil vedno zaveđen domobranec, odločen protikomunist; prav tak, kot sem ga poznal v januarskih dneh leta 1944 na letališču — do tedaj, ko sva se zadnjič srečala in mi je potožil: — „Zdravnik mi je rekel, da ne smem več voziti.“

Po težki operaciji na srcu je njegova trdna narava še vzdržala vrsto let, da je videl še dorasti svojo družino, katero sta z ženo Tončko roj. Oblak tako skrbno vzgojila.

Na Janezovi zadnji poti so ga spremljali številni prijatelji in znanci. Pri pogrebni sv. maši so somaševali štirje duhovniki in od teh dva Slovence: čč. gg. Jože Časl in France Turk. V pogrebem zavodu se je od pokojnika poslovil z lepim govorom č. g. Časl, v cerkvi pa je govoril v slovenščini in angleščini č. g. Turk. Krsta je bila pokrita s slovensko zastavo. Ob odprtem grobu se je od pokojnika v imenu soborcev s sledečim lepim govorom poslovil g. Lojze Rigler:

Dragi Janez, naj se v imenu borcev poslovim od Tebe.

„V nebesa naj Te spremljajo angeli, ob Tvojem prihodu naj Te spremljajo mučenci in naj Te privedejo v sveto mesto Jeruzalem.“ S to molitvijo se poslovimo od rajnih na zadnji poti.

Janez, ko je v nedeljo obstalo Tvoje plemenito srce, so Te sprejeli mučenci: mučenci, katere si Ti poznal, — mučenci, s katerimi si delil isto usodo, — mučenci, ki so se borili za iste ideale in pod istim geslom: Bog — Narod — Domovina. Slovenski mučenci so Te sprejeli. — 12 tisoč slovenskih mučencev Te je sprejelo in spremenilo Tvojo blago dušo pred obličje Najvišjega.

Rev. Turk je v cerkvi in v obeh jezikih tako lepo opisal Tvojo osebnost, Tvoja pota, življenje in trpljenje. Ni čudno, da Te je Bog tako lepo poplačal. Ostal si pri življenju tisto pomlad 1945. Podaljšal Ti je življenje, ko si pred 18 leti prestal tako težko operacijo na srcu, da so imeli majhni otroci očeta, ko so ga najbolj potrebovali. Blagoslovil Te je s tako lepo družino in si

nazadnje tako lepo pripravljen umrl. V litanijah molimo: „Nagle in nepredvidene smrti reši nas, o Gospod!“ Ti si sicer umrl nagle, toda ne nepredvidene smrti, saj je bilo Tvoje telo, ko si se zgrudil pred cerkvijo, takorekoč monštrarca; saj je bila v njem hostija, katero si samo nekaj minut prej prejel pri sv. obhajilu kot pripravo za Božič, ki ga boš praznoval v nebesih.

Umreti, bratje, težko ni; pustiti nade, to boli!

Dragi Janez, prosi Vsemogočnega, da se bodo tudi naše nade izpolnile, da bomo lažje umirali; da bo namreč v Sloveniji zasijala svoboda, kjer bodo vihrale čiste zastave, prav take, kot tale, ki pokriva Tvojo krsto — brez rdeče zvezde, kjer bo slovenski narod zopet praznoval Božič — rojstni dan našega Odrešenika in ne bo, kot sedaj, navadni delavni dan.

Janez, dragi soborec, počivaj v miru in na svidenje!

Janezovi soborci so pod slovensko zastavo s pesmijo na ustih odhajali iz Vetrinja v smrt; pod isto zastavo je odšel za njimi naš Janez. In tam nekje v večnosti so se razveselili Janezovi soborci, češ: „Janez se je vrnil v svojo četo...“ In skupaj gledajo na obe strani Krke, na razpadajoče srednjeveške gradove, na razvaline cerkva, na tamkajšnje oblastnike, ki bi radi zakrili zločin nad narodom... In vse to je zanje tako majhno, tako nepomembno, tako ničevno...

Janez! Tvoja žena, družina, sorodniki, prijatelji, soborci Te bomo pogrešali. Ostal nam boš v lepem spominu.

Naj Ti bo lahka kanadska zemlja, v kateri si dosegel svoj cilj. Tvoji ženi, družini, bratom in sorodnikom naše iskreno sožalje.

Soborci

Junak Kočevja – umrl

Drugega februarja 1978 nas je iz Clevelanda presunila novica, da je nenadoma umrl, zadet od srčne kapi, naš zvesti član, enkratni predsednik, borec — junak JOŽE JAKOŠ.

Nadporočnik Jože Jakoš, ki se je rodil 24. maja 1914 v Rozenbergu, župnija št. Rupert v Dolenjskem, je bil poveljnik 28. udarne domobranske čete ter junak od vsega začetka borbe za svobodo. Bil je med prvimi borci iz št. Rupertske doline, ki se je postavil partizanom po robu. Stopil je v prvo ilegalo junaško se je udeležil borb na Zajčjem vrhu, pri Prečni, na Krki, na Drečjem vrhu pri Trebeljnem, v Stopičah, št. Rupertu, Kostanjevici in kdo ve v koliko drugih borbah. Njegova hladnokrvnost in odločnost sta pripomogli, da Kočevje ni podleglo silnemu napadu partizanskih divizij. Da, Jože je bil tisti, ki je s svojo osebno hrabrostjo odločil borbo v korist domobranstvu, čeprav sta dve partizanski diviziji z vso silo pritiskali na postojanko dveh čet.

Srečali smo ga v neštetih borbah širom Slovenije vse do Vetrinja. Rešil

se je tik pred vrnitvijo in preživel je Vetrinjsko tragedijo. Nemirno je taval po Koroški, dokler ni končno odpotoval v Ameriko in si tu ustvaril novi dom v svobodni zemlji. Jože ni veliko govoril o preteklih podvigih in kdor ga ni poznal izza domobranstva, ne bi nikoli mislil, da je to bil eden najodločnejših borcev slovenskega domobranstva. Ko smo leta 1955 začeli ustanavljati organizacijo borcev v svobodnem svetu, je bil zopet med prvimi, ki se je pridružil organizaciji in pomagal, kolikor in kjer je mogel. Ostal je zvest domobranski ideji, zvest svoji domovini in brezkompromisni borec proti komunizmu. Da, stal je trdno, kot nekoč v borbi; in tak je tudi omahnil, ko ga je Vsemogočni peklical k sebi.

Ob njegovi krsti so se zbrali številni borci iz Amerike in Kanade, da se zadnjič poklonijo soboreu, prijatelju, slovenskemu prvoboreu.

Zopet je odšel od nas eden od naših stebrov in zapustil je vrzel, ki je ne bomo mogli izpolniti. Pogrešali ga homo; toda njegov spomin bo večno ostal živ med nami. Čisto gotovo je tudi to, da bo njegovo ime zabeleženo v analih slovenske borbene zgodovine, kadar bo ta beležila resnično stanje medvojne dobe; kajti nemogoče bo iti mimo imen tistih, ki so s svojim junaštvom pokazali, kako se je treba boriti za resnično svobodo svojega naroda.

Jože, počivaj v miru! Tvoji soborci Ti obljubljam, da bomo pogumno stopali po Tvojih stopinjah in brezkompromisno nadaljevali boj, ki si ga Ti začel že leta 1942.

Naše iskreno in globoko sožalje ženi Kati, družini, bratom, sestram in sorodnikom.

NAJ TI BO BOG PLAČNIK ZA VSE KAR SI STORIL V ŽIVLJE-
NJU!
za glavni odbor
Ivan Palčič, predsednik

IZ DRUŠTEV

1978 – leto žalostnih in ponosnih jubilejev

Genocidski zločin mednarodnega komunizma nad prvimi žrtvami slovenskega naroda v Grčaricah in na Turjaku še ne sme biti pozabljen! Pred 35 leti je „osvobodilna fronta“ razgalila svoje lice; strgali so masko laži in prevare; pokazali so vsemu slovenskemu narodu, proti komu so se borili, ne proti nacistom in tudi ne italijanskim fašistom, saj so skupno z njimi s topovi razbijali turjaške zidove.

NJIHOVA BORBA JE BILA BORBA PROTI SLOVENSKEMU NARODU IN PROTI ONIM, KI SO BILI ZAVEDNI, VERNI IN IDEALNI.

Kako čas leti! Že je preteklo 35 let od Grčaric in Turjaka; prvi cvet našega naroda so pokosile strojnice onih, ki so danes doma na vladi. Mi, ki

smo odšli v tujino in si poiskali nove domovine, smo pa s časom postali mlačni; saj smo dopustili komunistični propagandi, da nam šepeta: pozabite na Turjak, Grčarice, Kočevski Rog in ostale oltarje vaših mučencev!

BRATJE, NE BODIMO SLABIČI, ZAVEDAJMO SE: NAŠ BOJ NI KONČAN! BORITI SE MORAMO ZA RESNIČNO SVOBODO SLOVENSKEGA NARODA Z BESEDO IN Z DEJANJI!

V preteklem letu smo bili priča poskusom nekaterih dobromislečnih posameznikov, da bi naša organizacija razvila tesnejše sodelovanje ali se celo združila z organizacijo okrog Vestnika.

Pred letom in pol smo poslali vsem zdomskim organizacijam poziv, da bi se sestale na skupnem zasedanju in razpravljale o medsebojnih odnosih in o skupnem stališču do razvoja v domovini. Pozitivne odgovore smo dobili od vseh pomembnejših organizacij; žal pa moramo ugotoviti, da organizaciji okoli Vestnika in SLS nista odgovorili na ta naš poziv. Glavni odbor bo zdaj proučil možnosti, ki so dane z ozirom na akcijo za vseslovensko zborovanje v zdomstvu.

Jasno pa je, da je takšno negativno stališče organizacije okrog Vestnika komaj primerno za kakršnakoli pogajanja o združitvi obeh organizacij. Bratje in sestre, ne pozabimo na Grčarice in Turjak! Ne pozabimo pa tudi, da je iz ognja in pepela Grčaric in Turjaka vzniknil naš največji zgodovinski ponos, ki nam ga je omogočila osebna žrtev junaka-mučenca, generala Leona Rupnika: SLOVENSKO DOMOBRANSTVO! Naj bo to petintrideseto leto zares jubilejno leto, ko bomo z novim duhom dokazali, da smo še vedno ostali zvesti našim idealom.

Bog — Narod — Domovina

Ivan Palčič
Predsednik

TABOR SPB iz Toronta — Kanade poroča:

1. Dne 18. decembra 1977 je nepričakovano umrl, zadet od srčne kapi, naš zavedni član *Janez Valand*.

2. 22. januarja 1978 bomo imeli naš redni 21. letni občni zbor.

3. Pesniška zbirka „Pogovor s srcem“, ki jo je spesnil naš soborec Dimitrij Jeruc, je v prodaji. Priporočamo jo vsem, ker zasluži, da jo ima vsak Slovenec v svoji knjižnici. Knjiga stane 5 dolarjev.

4. *Domobranske plošče* ljudje pridno kupujejo in bodo kmalu pošle.

OBČNI ZBOR TABORA DSPB V TORONTU

Naš redni letni občni zbor društva se je vršil 22. januarja 1978.

Občnemu zboru je prisostvoval tudi predsednik glavnega odbora Tabora soborec Ivan Palčič iz Hamiltona. Udeležba članov je bila zadovoljiva.

Po podanih poročilih odbornikov je bil na prošnjo navzočih članov

ponovno potrjen stari odbor z edino spremembo, da je prevzel mesto prvega podpredsednika soborec — profesor Avgust Kuk.

Z občnega zbora pošiljajo zbrani člani vsem soborcem v svetu borčevske pozdrave.

Lojze Babič
predsednik

Nekaj misli o življenju in obstoju Zavetišča

Zavetišče Dr. Gregorija Rožmana je razmeroma nova ustanova, ki se je pojavila v mislih ljudi, kateri so bili pripravljene že nekoč svojemu narodu dati vse, kar so tedaj imeli, to je, tudi svoje lastno življenje.*) Ravno ti rojaki so spoznali potrebo, dati živemu delu našega naroda tukaj v Argentini in s tem v svetu to ustanovo, da bi morda tudi zavestno pokazali svojo vero v kulturno moč naše skupnosti s tem, da so ustanovili še tisto, kar je manjkalo, to je, res čisto socialno ustanovo — naše zavetišče.

Sedaj zavetišče že deluje. Na vsaki redni seji odbora se rešujejo prošnje za sprejem. Odbor še ni odklonil nobene prošnje brez tehtnih razlogov. Da bo javnost vedela: prošnjo je treba napisati in jo nasloviti na odbor. Verodostojnost navedenih podatkov prosilca pa naj jamčita dva odboru poznana rojaka. Vse prošnje se rešujejo po tem postopku in strogem vrstnem redu, katerega se striktno drži upravni odbor.

Zavetišče je v lepem kraju velikega Buenos Airesa ob tlakovani cesti, obdani od kopališč raznih tukajšnjih društev. Je med košatimi drevesi, prostorno ter zelo dobro in moderno urejeno. Mnogi nam ga zavidajo. Če ga še niste videli, pridite in ga pogledajte, pa se boste prepričali, da ne lažemo. V bližnji bodočnosti bomo imeli tudi zdravnika, tukaj rojenega rojaka, ki bo lahko zdravil tudi ostale rojake v modernem zavetiščnem konzultoriju.

Marsikdo bi rad vedel, od kod dobivamo sredstva za to veliko delo. Za vse, kar imamo, to je za prostorno vilo z obširnim zemljiščem, s pokritim prostorom za pripravljanje „asada“ (quincho) ter za samo stavbo zavetišča za 40 zavetiščnikov — je bil denar nabran po vsem svetu, ne da bi pri tem bile prikrajšane ostale naše organizacije.

Današnji odbor je — kljub začetnim težavam organizacije delovanja zavetišča, ki ga vsak dan izboljšuje — že pričel z deli za dokončno zgraditev prostorov v prvem nadstropju. Ni več daleč dan, prepričani smo, ko homo poklonili našim potrebnim rojakom zgrajen „dragi dom“ vseh Slovencev, ki bo v ponos naše kulture, pa tudi nacionalne in socialne zavesti, ker bo to naše slovensko zavetišče prijetno bivališče našim ljudem, katere so razmere prinesle v tujino.

*) Člani Tabora. — Op. ured.

Zato, dragi rojaki, vabimo še one, ki še stojite ob strani, da pristopite k tej socialni ustanovi za dokončno uresničenje naših predvidenih ciljev.

Zavetiški odbor

IZ PISEM

Lanús, 26. januar 1978.

Pozdravljeni!

Iskrena Vam hvala za tako redno pošiljanje Tabora. Obenem Vas prosim, da mi oprostite, ko Vam nisem že preje poravnal moje zaostale dolgove; vedno sem namreč nameraval, da pridem osebno do Vas in uredim stvari ter se ob tej priliki kaj pogovorimo glede našega gibanja, katero je nujno važno.

V nadalje dam vedeti, da sem Vam že pred časom nakazal „giro“ za mojo naročnino Tabora, za katero upam, da ste prejeli. Čestitam Vam za tako lepo urejevanje Tabora, pa vsem slovenskim možem, kateri tako neurtudno pišejo zgodovino za bodoče rodove našega naroda. Le kar naprej; saj o tem smo mi žive priče; še posebno pa naši padli DOMOBRANCI, kateri so dali življenje ter krvaveli po neznanih krajih za boljšo bodočnost našega naroda.

Bog daj razumevanja vsem Slovencem, kateri še drugačno mislijo, da se združijo v našo enoto ter priskočijo na pomoč našim možem, katerih hvala Bogu še imamo, da jim damo poguma, da bodo na ta način lažje reševali bodočnost v naši svobodni Sloveniji!

Vas iskreno pozdravlja

naročnik iz Lanusa,
Argentina

DAROVALI SO:

Od 1. 1. 1978 do 28. 2. 1978.	Mustar Stane	10.000
Za zavetišče:	Leskovec Alojz	10.000
v dolarjih:	Dimnik Dušan	9.000
švigelj Janez	Kukovič Lucija	5.000
Borštnik Marina	Razinger Blaž	1.000
N. N.	N. N., Bariloče	10.000
N. N.	Mikuž Olga	500
v pesih:	Rev. Avguštin Albin	5.000
Rev. Avguštin Albin	Medvešček Janez	1.000

Izkupiček pri kosilu v Zave-
tišču (4. 12. 1977.) 93.200

V spomin na pok. Dr. Fr. Blatnik:
Zajec Milan (dol) 10

spomin na pok. Ludvika Megušar:
Fajfar Franc 20.000
Tomažević Lovro 1.000

V spomin na pok. Ano Matičič:
Šimenc Smilja 2.000
Martinčič Ferdo (dol) 20

V spomin na pok. inž. Fr. Šerko:
Burja Jože 1.500

V spomin na pok. Cirila Povše
Škulj Edi 2.000

V spomin na pok. Olgo Rupnik:
Tabor ZDSPB (dol) 100

Tiskovni sklad glasila Tabor:

v pesih:

Uštar Franc 1.000
Dr. Luskar Franc 3.300
N. N., Argentina 3.000
Steincer Mihaela 400
Eržen Anton 900
Prodaja knjig 2.000
Budinek Franc 2.000
N. N., Bariloče 2.400

v dolarjih:

Genorio Angela, Kanada 3
Meglič Ignac 3
Kastelic Jože 38 Altham 3
Gimpelj Matija 3
Žukovec Hilar 3
Kramar Franc 4
Krnec Janez 2
Platnar Janez 3
Gimpelj Matija 2
Varšek Ivan, USA 5
Kristanc Jože 3
Blatnik Viktor 5
Dejak Franc 10
Vidergar John 3

Lovko Frank 3
Mrak Stanko 10
Jakopič Marjan 1
Grum Jakob 6

Invalidski sklad:

(v pesih)

Budinek Franc 2.000
N. N., Bariloče 2.400
Japelj Anton 1.090
(v dol.)

Gospodarič Albin, Kanada 10
Medved Venceslav 3
Medved Ivo 4
Zakrajšek Viktor 13
N. N. 3
N. N. 25
Babič Lojze 3
Vrečar Viktor 6
Medved Stane 20
N. N., Avstralija 10
Kastelic Ivan 3
Končan Tine 3
Ovčjak Jože 5
Krnec Janez 3
Pepevnak Franc 12
Lamovšek Stane 2
Berkopec Stane 2
Markež Peter 3
Plečnik Matt, ZDA 100
Guštin Tone 5
Zupančič Polde 3
Ferkulj John 3
Boje Karl 8
Žele Franc 5
Tabor DSPB, Toronto 90

V spomin na pok. dom. častnika

Joška Jakoš:

Švigelj Tone, družina 10
Dovjak Jože 10
Pičman Janez in Marija 10

V spomin na pok. Petra Trpin:

Drev Vili, družina 10

V S E B I N A

Una p/gina negra del paraíso rojo	49
Črna stran rdečega raja	51
+ Olga Rupnik	54
Prva slovenska dama — Z Bogom!	55
Usodni dnevi — usodni koraki	56
Tako ne...!	57
Solženicin in usoda ruskega naroda (T. S.)	61
Slovenski domobranci — naši junaki	67
Vsemirsko jugoslovanstvo (Branko Pistivšek)	68
Naši Mrtvi	73
Iz društev	77
Iz pisem	80
Darovali so:	80

